

likvidace společnosti po jejím zrušení uplynutím smluvní doby zmínky. Z toho plyne, že strany, ujednávající rozhodčí soud, ani nepomýšlely na to, že se ujednání má vztahovati i na spory, které vzniknou o vyrovnání za likvidačního řízení. Kdyby tomu skutečně bylo tak, byly by strany, ujednávající rozhodčí soud, zajisté volily výraz: »v případě sporů ze společenského poměru« a nikoliv výraz: »v případě sporů z této smlouvy«. Že strany dodatečně uzavřely smlouvu v předepsané písemné formě, kterou přenechají rozhodčímu soudu i rozhodnutí o sporných otázkách za likvidačního řízení o vyrovnání stran, nebylo ani tvrzeno. Rozhodčí soud pustil se tudíž neoprávněně do jednání a rozhodnutí o těchto sporných otázkách a překročil tím meze svého úkolu. Na tom nemůže nic změnit okolnost, že odvolatel se účastnil rozhodčího řízení a proti němu nic nenamítal, neboť zákon vyžaduje výslovně k ujednání rozhodčího soudu platnou písemnou formu a jest požadavkem písemnosti vyloučeno uzavření takové smlouvy činy konkludentními podle § 863 obč. zák.

Nejvyšší soud zrušil napadený rozsudek a vrátil věc odvolacímu soudu k novému rozhodnutí.

Důvody:

Odvolací soud poukazuje k tomu, že se strany podle protokolu ze dne 8. ledna 1926 domluvily na likvidaci společnosti, protože smluvní doba zatím uplynula, a že předmětem řízení před rozhodčím soudem nemohou býti spory, jež vznikly teprve za likvidačního řízení, ježto prý jde sice o spory ze společenského poměru, nikoli však již ze společenské smlouvy. Staví se tedy na stanovisko, jež hájil žalobce, že dohodou o likvidaci byla zrušena společenská smlouva. S tímto názorem však nelze souhlasiti. Zrušením společnosti nedochází ještě ke zrušení společenské smlouvy, nýbrž jen k ukončení společenského podnikání, jež má býti zlikvidováno; také za likvidace mluví zákon o společnících, o jejich právech a povinnostech a o jejich nárocích při vyúčtování (čl. 141, 142, 144 obch. zák.); právním pramenem nároků jest stále ještě společenská smlouva a spory, které za likvidace vzniknou mezi společníky, nenáleží řešiti likvidátorům, nýbrž soudu (čl. 142 obch. zák.). Jestliže tedy podle shodné vůle stran všechny spory ze společenské smlouvy byly vyhrazeny rozhodčímu soudu, jest tento povolán i k řešení oněch sporů a neshod, k nimž došlo za likvidace, neboť i tu jde o spory ze společenské smlouvy. Strany určily působnost rozhodčího soudu co nejširě, uznávše jej příslušným k rozhodnutí všech sporů, jež mohou vzniknouti ze společenské smlouvy, není proto na místě striktní výklad, o němž mluví odvolací soud. Odvolací soud, vycházející z odchýlného právního názoru, neobíral se dalšími důvody odvolání a bylo proto rozsudek zrušiti.

Čís. 11440.

Platil-li postoupený dlužník postupiteli, nikoliv postupníku, uvěřiv tvrzení postupitele, že jest s postupníkem vyrovnán, ač tomu tak nebylo, jest oprávněn domáhati se podle § 1431 obč. zák. na postupiteli vrácení toho, co plnil.

Nárok podle § 1431 obč. zák. (podle § 1435 obč. zák.) se promlčuje až po třiceti letech.

(Rozh. ze dne 3. března 1932, Rv II 28/31.)

Žalující firma zadala žalovanému práce na stavbě. Žalovaný postoupil z budoucích účtů proti žalobkyni 89.000 Kč Živnostenské záložně, což vzala žalobkyně na vědomí. Žalobkyně poskytla žalovanému na nepostoupený zbytek pohledávky zálohy a celkem mu vyplatila 37.754 Kč. Po skončení prací činila pohledávka žalovaného 102.934 Kč, takže po odečtení oněch 89.000 Kč zbývalo pro žalovaného 13.934 Kč. Žalobou, o niž tu jde, domáhala se žalobkyně na žalovaném vrácení přeplatku 23.820 Kč. O b a n i ž š í s o u d y uznaly podle žaloby, o d v o l a c í s o u d z těchto důvodů: Sám žalovaný tvrdil v žalobní odpovědi, že postup u Živnostenské záložny neodvolal a ani jednostranně odvolati nemohl. Dále zjistil první soud, že žalovaný tvrdil žalobkyni, že postup jest zrušen a že se má platiti jemu, kteréž zjištění není napadeno. Z těchto zjištění plyne, že žalobkyně byla jednak povinna zaplatiti záložně postoupenou částku 89.000 Kč a že celková pohledávka za práce nečinila 126.754 Kč, které žalobkyně zaplatila záložně a jemu, nýbrž o zažalovanou pohledávku méně a že žalovaný nebyl oprávněn žádati na žalobkyni tento přeplatek. Žalobkyně přeplatila tedy tuto částku žalovanému. Jest otázkou, kdo je obohacen o tuto částku, zda záložna, či žalovaný. A tu nemůže býti pochybnosti o tom, že byl obohacen žalovaný. Vždyť záložně musela žalobkyně zaplatiti celou postoupenou částku, an se postup stal při započetí pokud se týče i před započetením prací dne 28. března a 17. dubna 1924 a žalobkyně uznání postupu záložně oznámila a s postupem souhlasila. Žalovaný měl věděti, že nesmí požadovati více než 13.934 Kč. Odvolací soud nesouhlasí s názorem prvního soudu, že jde o kondikci causa data causa non secuta podle § 1435 obč. zák. Žalobkyně nezaplatila celou postoupenou část pohledávky 89.000 Kč záložně do dne, kdy bylo po předložení účtů žalovaným jisto, že jeho pohledávka činí jen 102.934 Kč, v té době bylo zapláceno záložně jen 65.180 Kč, takže s připočtením žalovanému vyplacených 37.754 Kč byla pohledávka jeho úplně vyrovnána. Platila-li později záložně v důsledku platného postupu dalších 23.820 Kč buď hotově neb účtováním, platila nedluh, ovšem tuto částku zaplatiti musela postupníku. Jde tudíž o placení nedluhu podle § 1431 obč. zák. Podle § 1431 obč. zák. musí žalobce prokázati zaplacení a že nebyl dlužen, omyl dokazovati nemusí. Avšak podle zjištění prokázala žalobkyně i zaplacení, i, že nebyla povinna zažalovanou částku žalovanému platiti, tedy i omyl. Otázkou, zda mohla žalobkyně věděti, že není dlužna, netřeba se obírat, pokud žalovaný musil prokázati, že věděla, že není žalovanému dlužna. A to neprokázal. Ostatně jest lhostejno, zda jde o obohacení podle § 1435 či podle § 1431 obč. zák. Jediným, kdo je obohacen, je žalovaný. Záložna obohacena není, té musila žalobkyně postoupenou část zaplatiti a žalobkyně se může vrácení přeplatku domáhati a správně se domáhá jen na žalovaném. Ustanovení § 1489 obč. zák. se nevztahuje na kondikce a není tedy námitka promlčení odůvodněna.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

Důvody:

Dovolání je opřeno o dovolací důvody § 503 čís. 2, 3 a 4 c. ř. s. Pokud jde o dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci (§ 503 čís. 4 c. ř. s.), jest při něm vycházeti z nesporného přednesu stran a ze zjištění nižších soudů. Žalobkyně v žalobě tvrdila, že šlo o postup budoucích účtů žalovaného, což žalovaný výslovně doznal v žalobní odpovědi. Je proto lhostejno, v jaké výši existovala v době postupu pohledávka žalovaného, a nezůstalo odvolací řízení vadným (§ 503 čís. 2 c. ř. s.), že s tohoto hlediska neřešil odvolací soud spornou věc. Předmětem postupu mohou býti i pohledávky budoucí, pokud není pochybnosti o osobě příštího dlužníka a o pohledávce samé co do jejího vzniku (srov. rozh. čís. 4740, 5604 a 10366 sb. n. s.), jakž tomu bylo v souzeném případě. Postupem přešla postoupená pohledávka do jmění Živnostenské záložny (§ 1394 obč. zák.) a byla proto povinna žalobkyně zaplatiti podle § 1396 obč. zák. Živnostenské záložně postoupenou pohledávku ve výši 89.000 Kč, když žalovaný nabyl nároku na úplatu v této výši za provedené práce. Jest zjištěno, že žalobkyně zaplatila Živnostenské záložně celou postoupenou částku, že však původně ji nezaplatila záložně celou, nýbrž teprve dodatečně se s ní vyrovnala co do zbytku, uvěřivši žalovanému, že se záložnou jest již vypořádán, a platila proto pak místo záložně jemu. Pokud jde tudíž o tyto platy konané žalobkyní žalovanému místo záložně, jde o placení nedluhu z omylu a je žalobkyně oprávněna podle § 1431 obč. zák. (*condictio indebiti*) domáhati se na žalovaném vrácení této nepřislušející mu částky. Pokud jde o zbývající částku, o kterou jeho pohledávku předem mu platit přeplatila, jest oprávněna požadovati její vrácení podle § 1435 obč. zák. Jest zjištěno, že částka, kterou žalovaný obdržel jednak jako nedluh, jednak jako přeplatek, činí zažalovanou částku, a nepochybily proto nižší soudy, odsoudivše ho k jejímu zaplacení. Zažalovaný nárok není promlčen, ježto nárok, opírající se o ustanovení § 1431 obč. zák., pokud se týče § 1435 obč. zák. se promlčuje až po třiceti letech podle § 1479 obč. zák.

Čís. 11441.

Soud držebního sporu (§§ 454 a násl. c. ř. s.), jenž povolil prozatímní opatření, není oprávněn, by v usnesení povolujícím prozatímní opatření určoval pokutu pro přestoupení zákazu, aniž k tomu, by pokutu prohlásil za propadlou. Učinil-li tak, jde o usnesení exekuční, nikoliv o usnesení ve věcech rušené držby.

Při exekuci k vymožení opomenutí uloženého prozatímním opatřením, má se soud, u něhož byla exekuce navržena, omeziti na to, že povolí exekuci. Peněžitá pokuta nebo vazba mohou býti uloženy pro za-